

ELŐSZÓ

I DOI: 10.18135/PG70.2024.40

Prószék Gábor a Pázmány Információs Technológiai és Bionikai Karának a kezdetektől, már a tervezés idejétől elkötelezett támogatója – oktatóként, kutatóként egyaránt. Plasztikusan emlékezik vissza a Kar 25 éves évfordulójára készült filmben, hogy 1998-ban ismerkedett meg Roska Tamással, aki akkor szervezte-tervezte a Pázmány Péter Katolikus Egyetem új, az információs technológiát a biológiával és fizikával ötvöző Karának mérnök-informatikus képzését. Első találkozásuk végén, amikor hosszan beszélgettek a humán nyelvtechnológiáról, Tamás kifejezte, hogy most már látja, „nemcsak az emberi hardverrel, hanem az emberi szoftverrel is kell foglalkozni”, és meghívta őt, hogy csatlakozzon ennek kialakításához.

Gábor így részt vett már az első, 2001-es, akkor még szóbeli felvételi bizottság munkájában is. Kidolgozta és oktatta a Nyelvtechnológia alapjai, a Nyelvtechnológia eszközei és a Számítógépes fordítástámogatás című tantárgyait, 2006-tól már egyetemi tanárként. Sokan emlékszünk színes, a kutatás iránti érdeklődést felkeltő előadásaira Karunk Beköszöntő napjain.

2006-tól 2016-ig a Kar kutatási és innovációs dékánhelyetteseként segítette és támogatta a kari pályázatokat, a kutatásokat termék felé elindító kezdeményezéseket.

Alapító tagja a Kar – immár Roska Tamásról elnevezett – Doktori Iskolájának, a Humán nyelvtechnológiák, mesterséges értés, kommunikáció program vezetője. 2011 óta a kari Doktori és Habilitációs Tanács elnöke.

Doktoranduszaival és már PhD-t szerzett tanítványaival közös kutatásaikat az MTA-PPKE Magyar Nyelvtechnológiai Kutatócsoportban folytatják – ez 2012 óta formálisan is megalkult az MTA Támogatott Kutatócsoportjaként. A kutatócsoport székhelye a „százpi”-ben, azaz a 314-es irodában volt. Számtalan BSc-s és MSc-s szakdolgozat került ki ebből a műhelyből, és az évek során tiznél több PhD is született itt Gábor keze alatt.

Kezdetben olyan területekkel foglalkoztak, mint a morfológiai elemzés és egyértelműsítés, orvosi szövegek feldolgozása, helyesírási hibák automatikus javítása és a statisztikai gépi fordítás. Nagyjából 2018-ig az AnaGrama performanciaalapú nyelvi elemzőmodell létrehozása határozta meg a kutatócsoport tevékenységét. Idővel, ahogy a nyelvtechnológiában is változtak a hangsúlyok, a kutatócsoport fókusza is a neurális megoldásokra tevődött át. A műhely fontosabb eredményei közé sorolható a PurePos nyílt forrású morfológiai elemző és egyértelműsítő, a klinikai szövegekből történő információkinyerést támogató rendszer, az első szóbeágyazási modell magyar nyelvre és még számos egyéb nyelvtechnológiai alkalmazás.

Számos nagy nemzetközi és hazai kutatás-fejlesztési projektben vettek és vesznek részt.

Kedves Gábor! 70. születésnapod mérföldkövének sokan küldték el szeretetteljes köszöntésüket, gondolataikat, visszaemlékezésüket az ITK-n együtt töltött évekről – ez a mi közös ajándékunk! Isten éltesse sokáig!

Nyékyné Gaizler Judit